

Actie Tankerslag: controle van vervoer en samenstelling van scheepsbrandstoffen

De actie Tankerslag van het KLPD, Inspectie Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat (RWS) en VROM-Inspectie op 1 en 2 juni was een bundeling van krachten om illegale menging van scheepsbrandstoffen aan te pakken. Negentien schepen in het Schelde-Rijnkanaal werden gecontroleerd. Op drie ervan werd een strafrechtelijke monsterafname gedaan. „Het plastic bekertje met het restant van één van de monsters smolt weg”, aldus initiatiefnemer en procesvoerder Theo van der Linde van het KLPD.

Stookolie is een heksenbrouwsel. Dat stelde hoogleraar milieukunde Lucas Reijnders van de Universiteit Amsterdam in het televisieprogramma Zembla. Procesvoerder Theo van der Linde van de Dienst Waterpolitie van het KLPD is het hartgrondig met hem eens. „Het is een vicieuze en donkere olie. Door de aard en samenstelling leent het zich gemakkelijk voor het wegmengen

van vergelijkbare componenten zonder de parameters die de brandbaarheid bepalen al te negatief te beïnvloeden. Het kan daardoor gemakkelijk gebruikt worden als vuilnisbak voor stoffen die anders alleen via dure verbranding als afval verwijderd kunnen worden.” Mengen of blenden is dus een slimme manier om van het afval af te komen. De menging blijft volgens Van der Linde

meestal onopgemerkt omdat scheepsmotoren niet erg kieskeurig zijn. Maar deze stoffen kunnen gevaarlijk zijn voor mens en milieu. Van der Linde noemt een voorbeeld van een tankschip geladen met 3000 ton stookolie dat op weg was van Rotterdam naar Antwerpen. „Een opvarende kreeg per ongeluk een druppel stookolie in zijn mond en was vervolgens drie dagen ziek.”

Krachtenbundeling

De controle op scheepsbrandstoffen werd tot nu toe vooral incidenteel en op kleine schaal gedaan door verschillende overheden. „Je kon niet doorpakken. Met de actie Tankerslag zijn de krachten gebundeld. Er zijn koppelingen

Een meetploeg neemt een monster uit de tank.

Foto: Dienst Waterpolitie KLPD

gemaakt tussen autoriteiten, middelen en kennis”, aldus Van der Linde. „Na een gedegen voorbereiding hadden we gezamenlijk één gedachte en één doel: schepen controleren op de samenstelling van de lading.” Ook Van der Linde zelf is een gedreven man. Hij kreeg voor zijn inzet op het gebied van milieucriminaliteit afgelopen juni zelfs de Politie Milieustimulans Prijs.

De actie Tankerslag heeft volgens Van der Linde als belangrijk resultaat opgeleverd dat het onderwerp op de kaart is gezet. „Zowel het KLPD als VROM-Inspectie en IVW gaan zich richten op de problematiek. De samenwerking leidt tot het uitvoeren van controles ‘die er toe doen’ en verstrekt de gezamenlijke diensten een betere informatiepositie. Daarbij vult het ieders rol aan. Je kunt naadloos overstappen van handhaving naar opsporing en toezicht, daarbij gebruikmakend van ieders hoedanigheid.” Door het toepassen van schone technologieën op het land zijn de emissies de afgelopen jaren sterk gedaald. De zeevaartemissies zijn in het zelfde tijdsbestek fors toegenomen. Van der Linden: „Naar schatting leiden scheepvaartemissies tot meer dan 60.000 vroegtijdige sterfgevallen wereldwijd, waarvan ongeveer een derde binnen Europa. Dat blijkt uit een wetenschappelijke studie van het Journal of the American Chemical Society.”

Negentien schepen gecontroleerd

Negentien schepen in het gebied tussen Antwerpen en Rotterdam werden op 1 en 2 juni gecontroleerd in het Schelde-Rijnkanaal. Als centrale post fungeerde het bedieningsgebouw van RWS op het Kreekraksluizencomplex in Rilland. Niet alle passerende schepen werden gecontroleerd. De doelgroep werd geselecteerd op grond van een Informatie Gestuurde Politie (IGP)-model, een sturingsmodel dat bedoeld is om de opsporing te verbeteren. In dit geval op het gebied van afvalstoffen en gevaarlijke stoffen. In dit model wordt onder meer gekeken naar de herkomst van de lading. „En het model

Hoofddoelstellingen van Tankerslag:

- Het vaststellen of de via de Informatie Gestuurde Politie (IGP) methodiek geselecteerde stromen op de juiste wijze zijn gedocumenteerd en geclassificeerd op gebied van gevaarlijke stoffen en afvalstoffen.
- Het vervoer voldoet aan wat daarover in de relevante wetgeving is vastgelegd.

Subdoelstellingen van Tankerslag:

- Het toetsen en testen van het proces op (samen)werking.
- Opleveren van een blauwdruk (procesbeschrijvingen) in het kader van continuïteit en herhaalbaarheid.
- Het bevorderen van de samenwerking tussen de verschillende instanties door het delen van kennis en informatie.
- Benoemen en beleggen van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.
- Ervaring opdoen door het oefenen en evalueren van het proces met de betrokken instanties zodat verbeterpunten in het proces worden weergegeven.
- De beschikbaar gestelde techniek (ICT-componenten en randapparatuur) in voldoende mate het proces faciliteren.

Werkwijze controle-eenheden

Tijdens deze actie kennen wij:

- controle-eenheden aan boord van de vaartuigen
- mobiele controle-eenheden in hoofdzaak t.b.v. monsternamen.

Vanuit de geformuleerde hoofddoelstellingen zijn er drie opeenvolgende werkwijzen. In opdracht van de CentraalPost (CP) wordt:

- Het geselecteerde schip bezocht door een controle eenheid aan boord van een patrouillevaartuig. Alle informatie m.b.t. lading en schip wordt daarbij vastgelegd.
- Naar aanleiding van analyse een mobiele monsternamen eenheid ingezet. Doel is het nemen van een indicatief monster om een voorlopige impressie te krijgen over de samenstelling van de lading.
- Door het monsternamen team overgegaan tot strafrechtelijke monsternamen.

Analyse en monsternamen

De analyse en verdeling van informatie wordt uitgevoerd door de kennistafel op de CP. Als daar aanleiding toe is, wordt overgegaan tot het nemen van een indicatief ladingmonster. Dit monster wordt onderzocht op per lading vastgestelde indicatoren. Als de uitslag aanleiding geeft kan worden besloten tot een strafrechtelijke monsternamen. De CP is hierin bepalend en legt, in overleg met de controle eenheden, een overdraagbaar dossier aan en bemiddelt in de uitvoering van de gewenste monsternamen.

werkte, want alle negentien gecontroleerde schepen hadden zwarte lading aan boord”, aldus Van der Linde. Op negen schepen namen de monsterploegen van IVW een indicatief monster. „Het meest opvallend was een monster van een brandstof waarvan een paar druppels een plastic bekertje deed smelten. Een hoge zuurgraad zal de oorzaak zijn geweest”, aldus Van der Linde. Naar aanleiding van de uitslagen in het mobiele lab werden in drie van die negen gevallen overgegaan tot een strafrechtelijke monsterafname. De strafrechtelijke monsters worden bij het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) onderzocht. Vier zaken worden volgens Van der Linde mogelijk opgewerkt naar een onderzoek. Dat houdt in dat de informatie wordt geanalyseerd en bijvoorbeeld de historie van de lading wordt uitgezocht. Eind oktober krijgt de

actie een vervolg. Dan gaan de partijen opnieuw controles uitvoeren. Het controleren van negentien schepen in twee dagen lijkt volgens Van der Linde misschien niet veel, maar dat is schijn. „Het controleren van een schip is heel iets anders dan het staande houden van een vrachtwagen. In een schip zit al snel 2000 tot 3000 ton lading, in een tankwagen 20 tot 40 ton. Daarnaast kun je een schip niet zomaar overal laten afmeren. We hadden tijdens de actie dan ook een aantal afmeerplaatsen geregeld.”

Nadere inlichtingen:

- Theo van der Linde, Dienst Waterpolitie, Korps Landelijke Politie Diensten
06-21825305
Theo.van.der.linde@klpd.politie.nl

Tekst: Ellen Schat